ILLUSTRISS., ET REVERENDISS.

D. D.

HIERONYMI HENRICI

COMITIS

BELTRAMINI MIAZZI

ELOGIUM.

N. N. V. V.

ZERBINO FRANCISCO BETTIS

ACELANO

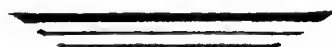
ET

HIRONYMO SARTORI

BASSANENSI,

DEFUNCTI EPISCOPI CONSANGUINEIS,

DEQ. EO OPTIME MERITIS DICATUM.

TARVISII;

MDCCLXXIX

TYPIS JO: ANTONII PLANTÆ,

SUPERIORUM PERMISSU.

ILLUSTRISS., ET REVERENDISS.

D. D.

HIERONYMI HENRICI

COMITIS

BELTRAMINI MIAZZI

E L O G I U M.

IERONYMUS HENRICUS COMES BELTRAMINI MIAZZI natus Baſſani ex Illuſtri Familia de Aſyio, Baſſanenſi etiam Collegio adſcripta, quæ ſimul cum Riccatianæ inter Patritias Tarviſinæ Urbis magno totius Ordinis conſenſu adnumerata eſt, dum adhuc noſter impubis eſſet, ingenio fuit experrecto, & ad diſciplinas addiſcendas magnopere accomodato, ſed morum ſuavitate vel in primis prædito ſic, ut facile auſpicium a prima ætate capi poſſet, eumdem inter Nobiles Adoleſcentes, qui gratia, & favore apud omnes maxime pollent, nulli fore ſecundum.

Rem probavit eventus. Nam humanioribus primum Litteris in Seminario Tarviſino optimis Præceptoribus florente, inter quos celebris Ubaldus Bregolini J. U D., deguſtatis, Bononiam ſtatim conceſſit, in qua Urbe politioribus Philologiæ ſtudiis magis magiſque excultus in Schola celeberrimi Avunculi P. Roberti S. J. ad Mathematicas deinceps Diſciplinas, & phyſicas

Scientias animum appulit, duce, ac Præceptore summo clarissimo illo Italiæ lumine Vincentio Riccato ejusdem Societatis, quem Tarvisina Civitas tamquam e naufragio emersum, sicuti summo sibi honori duxerat in sinum suum ac veluti portum recepisse, ita paucos post annos extinctum vidisse veris lacrymis prosequuta est.

Hisce egregiis ornamentis instructus HIERONYMUS, cum esset annorum ferme viginti ad Patriam regreditur, statimque factum ut omnes patricii generis Viri eumdem sibi adjungere, cum eo familiaritatem inire, ad convivia, ad spectacula socium adhibere certatim cuperent; nonnulli eorum, & ex his præstantiores, nec vitam ducere posse sine eo dictitarent, earumque rerum, quæ vel Ordinis decori, vel Urbis aliquo modo congruere videbantur, HIERONYMO procurationem plerumque deferrent, reliquis cæteroquin Ordinibus acceptissimo, & ab exteris maxime Tarvisium adventantibus admirationi habito, tamquam absolutissimus esset in colenda, atque ornanda societate Adolescens.

Patriæ honores, & gradus sustinuit ea dignitate, quæ Familiam, & Urbem decebat; pecuniæ minime tenax, quin potius animo ad liberalitatem, & munificentiam composito.

Neque ob ea, quæ retulimus, quispiam in animum inducat suum Christiani hominis officia ab eo fuisse prætermissa, qui & communes urbanitatis, & privatas amicitiæ Leges tam sancte servaret, quin potius illud sine ulla dubitatione affirmare possumus, Religionem alte animo infixam perpetuo retinuisse, ejusque Ministros magni semper fecisse; qui & ipsi vicissim non eumdem aliquando studiose colere, neque prosequi benevolentia supra multos non poterant, cum esset etiam in ipso juventutis fervore, atque in ipsis (ut ita dicam) aberrationibus, ita factus, comparatusque, ut aliquem vel verbo lædere nesciret, omnium autem animos indita quadam sibi peculiari humanitate devincire optime sciret.

Has autem egregias Naturæ dotes sublimioribus cumulare decreverat Deus Optimus Maximus, & thesaurus hujusmodi in Ecclesiæ utilitatem convertere, cum eidem animo indidit, ut sæcularem statum deponeret, nomenque suum inter Clericos daret, quod nonnisi summa maturitate, & consultissimis Viris auctoribus executus est ineunte anno 1772. ætatis suæ 32. Matre, quæ spem omnem conservandæ Familiæ, carisque Nepotibus solandæ senectæ cum eo amittebat, obsequiis aliisque plurimis filialis observantiæ significationibus prius delinita.

Quemadmodum vero Clericis, pomparum sæculi, ac voluptatum contemptu, eximia in Deum religione, & morum castimonia plane singulari anteire omni-

omnibus ſtatim viſus eſt; ita ad Sacerdotium promotus perfecti in eo gradu Sacrorum Miniſtri exemplar attigiſſe ii omnes exiſtimarunt, qui eo familiariter utebantur, vel penitius explorabant.

Etenim SS Canonum, & Theologiæ ſtudia percurrens, Anteceſſore Sebaſtiano Marcuzzi S Th. D. & in Seminario Tarviſino haud ita pridem Juriſprudentiæ Profeſſore (qui hoc uno Diſcipulo multorum jacturam compenſari poſſe, non fallaciter a limine ipſo præſenſit, & multis denunciavit, quique hoc Elogium impetu quodam doloris veluti effudit) nihil inauſum, intentatumque reliquit (cum præſertim maxime facili eſſet ingenio) ut ad ea, quæ celerrime, ac probe didicerat, mores ſuos, totamque vitæ conſuetudinem attemperaret ſic, ut antiquam Presbyterii formam in ſe uno veluti exprimeret, provectioribus quaſi ſtimulos adderet.

Sed ad Animarum curam, veræque pietatis propagationem eumdem vocabat divina Providentia, quæ non incaſſum tot egregias dotes, atque ad omnes ſibi conciliandos animos mirifice accomodatas eidem contulerat, inter quas non infimum locum obtinebat effuſa in pauperes munificentia, & in miſeros intima quædam, ac peculiaris animi affectio. Incredibile dictu, quam nulla ferme interjecta mora, inter eximios Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtros ſit habitus, ad eumque innumeri pene concurrerent ex tota Urbe non modo, ſed ex ipſo etiam Tarviſino agro; quomodo ejus monita, atque ſententiæ ex intimo animi ſenſu veluti expreſſæ hominis a cupiditate qualibet, ſeu quæſtus, ſeu gloriæ alieniſſimi in animos auditorum influerent; quam multos a vitiis ad virtutem, a vivendi licentia ad ſeveriorem Evangelii trutinam divino quodam ſermonis lepore brevi traduxerit; & quo pacto ad omnia, quæ aut pietatem, aut proximi utilitatem attingerent, HIERONYMI ſtudium ſe extenderet; nihil ferme per ea tempora ſine hoc, vel Auctore, vel Auſpice promoveretur, cum tamen ipſe ab hominum conſpectu ſe ſe ſubtrahere & (ut omnem ſibi ad Eccleſiaſticos gradus, & dignitates aditum intercluderet) in Parochiali Domo S. Mariæ Majoris, ut ajunt, in extrema Urbis parte ſita ſe abdere nervis omnibus contendiſſet, nec inde extrahi ſe pateretur, niſi cum decumbentibus, aut etiam animam agentibus (quicumque tandem ii eſſent, vel quocumque ipſe accerſitus) opem ferre opus eſſet; quo in munere ſane graviſſimo, nec periculis vacuo, atque unice ex charitate ſuſcepto vitam prodegiſſe ſuam, & phthiſis ſemina, quæ poſtea erupit, ebibiſſe, qui totam rem probe norunt, non levi judicio pronunciarunt.

Tot, tantarumque virtutum fama, quæ omnem Civitatem commovit, mirandum non eſt ad alias quoque Urbes permeaſſe, & acris judicii virum

Fel-

Feltrensem Episcopum Minuccium, qui præclari Neomystæ consuetudine aliquantisper etiam frui potuit, ad sui amorem excitasse, eoque demum adduxisse, ut cum ab Episcopali illa Sede avulsum, & ad Ariminensem translatum se esse intelligeret a Sapientissimo, atque Optimo Pio VI, non alium quam HIERONYMUM (posthabito sibi carissimo ex Sorore Nepote peregrinationis suæ comite) in suum locum, ac Sedem subst tuendum, pro summa animi sui magnitudine, & singulari in Feltrensem viduatam Ecclesiam benevolentia, interroganti Pontifici Maximo fidenter responderit.

Renunciatur igitur Feltrensium Episcopus HIERONYMUS plaudentibus omnibus, se uno nihil sibi plaudente, quin potius communem lætitiam suo quasi luctu cohibente, atque animum tum maxime despondente, cum omnes in spem magnam erigebantur, fore illum inter Episcopos clarissimum lumen, sicuti inter minores fuerat Sacerdotes: quod judicium in summa ejus animi moderatione, & æquitate, nec non in expediendis negotiis dexteritate, ac prudentia fundatum, & Romani Præsules perspicacissimi, qui eumdem postea agnoverunt, atque humanissime exceptum Roma dimiserunt, & gravissimi Venetorum Patres Conscripti, quibus jamdiu innotuerat, magno consensu approbarunt.

Et sane ad nos redeunte HIERONYMO, insperato Episcopatus honore, quasi radiis præfulgente, nihil de ingenuo animi candore, nihil de consueta humanitate detractum in eo vidimus, quin potius virtutes ejusdem omnes, tamquam in vertice aliquo positæ adeo omnium oculos perstrinxerunt, tum Civium, tum exterorum, ut nihil unquam tam avide optarit Feltrensis Ecclesia, quam ut ad se convolaret, pro certo habens, Angelum pacis sibi adfuturum; fausta & felicia omnia in antecessum mente percurrens; quodque beata, Duce hoc & Antistite, predicari ubique debuerit, exultans, atque adeo secum ipsa quodammodo tryumphum agens; cum reapse nunquam tam vera, aut vero similia cecinisse illius temporis Vates communi opinione judicarentur.

Sed heu cæcas hominum mentes! VISUM ALITER SUPERIS arcano prorsus, nec mortalibus indagando consilio.

Jam omnia ad Episcopatum necessaria paraverat; jam optimorum, sibique similium Ministrorum delectum habuerat; jam amantissimas Pastorales Litteras, tamquam referati animi sensa, ad Ecclesiam Sponsam transmiserat, in quibus plane optimi, ac perfecti Regiminis regulas summarim complectebatur; quasque ad adamussim servandas se, suoque sacramento veluti obstrinxerat. Quid plura? Jam Sponsam ipsam inviserat, Sponsique ac Patris affectu verius, quam verbis allocutus, mira prorsus, atque inaudita

amo-

amoris, & fidei argumenta ab ea acceperat, cum statim ob ægritudinem ab ejus sinu, & complexu secedere cogitur, & Patavium migrare; exinde iterum Tarvisium petere; tandem post varios casus, & rerum discrimina, quæ nos diu anxios, metumque inter ac spem fluctuantes detinuere, ad eam domum redire, quam ad perpetuam veluti requiem ante Episcopatum sibi delegerat, inscripta epigraphe ex Psalmo: *hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo quoniam elegi eam*, in qua Domo, sicuti & in Ecclesia eidem adnexa B. V., cui erat addictissimus, & in qua ejus præcordia quiescunt, munificentiæ ipsius, ac pietatis perennia monimenta supersunt.

Postremus vitæ Actus ejusdem non solum reliquis perfecte respondit, sed & omnes multarum, magnarumque, præsertim obfirmatæ in Deum fidei, atque invictæ patientiæ superavit accessione virtutum. Mortem subiturus in arenam Christianæ pœnitentiæ, quasi Athleta, descendit, sola sua (ut ita dixerim) virtute præcinctus; cum per inopinatos eventus non steterit, quominus intestatus obiret, nec haberet ex pinguiori existente facultate (quod supra fidem videtur) Vir suapte natura pronus ad dandum, ad accipiendum non item) quod Amicis legaret, nisi pio, & simul æquo consilio Consanguinei Familiæ hæredes intercessissent, seque vades constituissent: quæ omnia infausta & adversa, quasi Fatorum conspiratione, in unum confluxa, sicuti ad majus Episcopalis virtutis robur ejusdem ostendendum miro quodam modo Providentia contexuit, ita ad sui, suorumque illustriorem commendationem & Posterorum exemplum, ab ingenuo Scriptore prætereunda non erant.

Ecclesiæ vero Sponsæ, & Filiis Feltrensibus satis amplum Patrimonium paterni nominis & gloriæ, imo & charitatis vere pastoralis reliquit; cum ejus curam, ne infirmus quidem, dimisit, imo, & absens, atque adeo decumbens eisdem aliquando plus profuit, quam quivis alius, & præsens, & optima valetudine, & gubernaculo ipsemet insidens vix profuisset.

Elatus est VI. Kal. Aprilis, comitante universo Populo, præeunte Cathedralis Ecclesiæ insigni Capitulo, Urbe suis pene sedibus convulsa ad ejus funus ornandum; ab omnibus, ne invidis quidem exceptis, aut adversariis (si quos habuit aliquando, ut fere semper alicujus nominis, & celebritatis Viri consueverunt) laudatus, (& quod gloriæ cumulum adjicit) a nonnullis etiam divini Verbi Præconibus ad imitandi exemplum ex Cathedra ipsa Veritatis propositus.

Ast magna funeris pompa, quæ defunctum Pontificem illustravit, fuerunt lacrymæ Pupillorum, & Viduarum supernam misericordiam Viro misericordi adprecantium, quæ multo melius, multoque disertius laudes ejusdem prædica-

)(VIII.)(

dicabant silentio, quam splendido, & eleganti verborum apparatu conniti potuerit ejus Orator Jacobus Pellizzari, cæteroquin doctissimus.

Decessit mærore bonorum omnium, magno apud omnes, & præcipue Feltrenses sui desiderio relicto, ætatis suæ anno 41. Episcopatus vero Mense XV. vix inchoato.

F I N I S.